

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA, ČOPOVA 1—DELAV-
SKA ZBORNICA — TELEFON ST.:
35—29 — POST. ČEK. RAČUN ST.
17.548 — NAROČNINA: ZA ČLANE
ZZD 2.— DIN MESEČNO — (24.—
DIN LETNO) — ZA DRUGE NA-
ROČNIKE 3.— DIN MESEČNO (36.—
DIN LETNO) — CENE OGLA-
SOM PO DOGOVORU — LIST
IZHAJA VSAKO SOBOTO

LETO II.

LJUBLJANA, SOBOTA, 15. OKTOBRA 1938.

ŠTEV. 41.

Marksizem zatrimo z dejanji

Naše stanovsko gibanje so vsi že obstoječi delavski strokovni pokreti v Sloveniji takoj ob njegovem početku na celi črti odklonili. Za nas niso imeli niti ene prijazne besede, pač pa so gromadili na nas — vsakega delavskega pokreta ne vredno — kopo psov in docela neutemeljenih laži. Tako so nas naši socialisti vseh barv hoteli izolirati, osamiti in osamljene streti. To se jim ni posrečilo.

Njihova enotna strnjnost v boju proti nam bi bila lahko svetel zgled, kako bi se morali ti lažisocialisti strniti v eno nedeljeno skupnost, kadar je šlo za boj z vladajočim kapitalizmom in njegovimi eksponenti. Toda takrat ta trdnost nikoli ni bila tako močna, da bi kapitalist ne pregledal njene ponarejenosti in da bi je za bagatelno ceno in protežiranje nekaterih oseb in partij ne mogel porušiti kakor papirnate stavbe brez temeljev.

Proti nam pa so se brez domenska združili v besedi, v tisku in v dejanjih. Nad dve leti začuda je ta združitev in delitev vsega slovenskega delavskega gibanja ostala trdna: na eni strani stari prepereli socialistični pokreti v eni črti, na drugi naše mlado stanovsko gibanje.

Nas je v naši povezanosti z narodom ta ločitev našla pripravljene. Iz naroda iztrgani pokreti morajo biti na celi črti v boju z narodnim gibanjem. Zato si ustvarjajo posebno politiko, posebno »kulturo«, posebno svetovno nazorno gibanje, kakor ga narod v svojem zdravem jedru nima in ga nikoli ni imel. Zato se kričavemu lažisocializmu vseh smeri pridružuje tudi izven delavskega gibanja vse, kar gre proti resničnemu narodu. Zato »Delavski pravici«, »Delavski politiki«, »Novi pravdi«, prizvanjajo tako enodušno v »Proboju«, v »Jutru«, v »Slovenskem narodu«, v »Kovinarju« v bivši »Soboti« itd., ker ene vrste tiči skup lete. Zato vsi ti nas enodušno odklanjajo, ker naše pojmovanje z njimi skupaj ne gre, ona pa kakor desno k levemu licu, da je obraz lažisocializma in lažidemokracije cel. Nas zato samo veseli ta enodušni odpor nezdravih in nenarodnih smeri, ki so v tujini povsod pokazala svoj pravi nečloveški obraz, doma pa tudi, v kolikor so mogla. Za nas je zato ta ločitev zaželjena in prav kot obsodba vseh teh, zgrešenih in ponarejenih, resnico potvarjajočih smeri, vstajamo mi. Svetovnonazorno, kulturno, narodno, socialnopolitično gredo naša pota proč od njihovih. Tu se srečujejo, lahko rečemo, dva svetova: eden, ki ga je otroval materializem in liberalizem, ter naš, zdrav in duhovnoobčesten.

Zvesti metodam poštenega pokreta gladko zavračamo dvoumno govorjenje ter odkritosrčno zato povemo, da smo neizprosni protivniki tiste prekrite gnilobe vseh socializmov, ki so borbo za preosnovo človeške družbe spali v osebna in strankarska prerivanja za denar in za oblast. Ves marksizem je ena sama velika laž; ves socializem to potrjuje. Mi hočemo, da zmaga resnica. Zato se nikar ne čuditi marksisti, če smo nedavno zapisali, da »poleg nas za druge delavske pokrete prostora ni.« Resnica nikoli ne hodi skupaj z lažjo.

Tudi to izjavo so nam zamerili, jo ponatiskujejo kot neko novo razodetje. Mi pa pravimo: Hinavci! Odobravate teror boljševiške Rusije, krvoprelitje rdeče Španije, hujskačo pesti nedavne češke kominterne. Cel svet bi radi v krvi ukrotili. Med seboj se tepete za nadmoč in večji vpliv tudi pri nas doma z vsemi sredstvi, ki so vam na razpolago, samo z resnico ne. Edina ta je ostala naš delež. Kar drugi delate zahrbtno, to mi izpovedujemo očitno. V tem je velika razlika med obojimi, da oni mislijo, da jih bo rešila laž, mi pa verjemo, da nas bo resnica.

Mi smo prepričani, da je v narodu toliko zdravja, da se mu končno mora upreti ob gledanju na ta zavijanja in zavajanja in laži. Govorimo odkrito! Mi trdno ver-

Naši čitatelji ga že poznajo. Cerkev ga je že davno obsodila. Narodi odpadajo od njega in se razočarani vračajo nazaj k starim preizkušenim vrednotam.

Kaj je komunizem obljubljal?

V pekel, ki ga je brezbožje po kapitalizmu ustvarjalo v svetu, je hotel prineesti sreče. Pred desetletji so mnogi gledali v bodoče čase komunizma kakor v obljubljeni deželo. Na svetu bo zavladala stara pravičnost. Človeku bodo odvzete vse verige suženjstva in hlapčevstva. Enakovreden bo človek človeku in nad milijoni poedincev ne bo nobene razlike. Kruh, ki ga zemlja rodi za vse in sadovi dela, ki rastejo ob stroju, se bodo delili vsem po potrebi in v človeški družbi ne bo nobenih revežev več. Med narodi bodo padle meje in v svetu bo zavladal mir brez konca. Človek bo na zemlji srečen in ne potrebuje nadzemskih nebes.

Njegov največji nasprotnik.

Tem lažnim prividom je stala nasproti učiteljica resnice Cerkev. Poleg na od Boga razodeti nauk je svoja navodila oslanjala na tisočletno izkušnjo. Nikoli ni v odločilnem trenutku klonila ne pred velikaši sveta, ne pred nahujskano maso. Vedela je in učila vedno, da sreča narodov ni v frazah in praznih geslih, tudi ne v ekstremnih pokretnih, ampak v zvestem izpolnjevanju osebnih dolžnosti vseh poedincev in v prostovoljni odpovedi užitek, ki rušijo v svetu bogohoteni red. Komunizem jo je zasovražil, njo in Boga, ker oba nakladata dolžnosti. Dolžnost pa je breme, kjer pa so bremena, tam ni nebes. Na zemlji jih ni. Tudi s tem, da je komunizem obsodil na smrt Boga in Cerkev in ju preganja v njunih zvestih, nebes na zemljo ni pričaral.

Kaj je komunizem ustvaril?

Nasprotno je povsod, kjer je prišel do moči, ustvarjal pravi nečloveški pekel, tiranijo najnevednejših ljudi. Komunistična država je tekom let dokazala vse znake pravega banditstva, kjer vlada samo surova pest tistega, ki je bolj brezsrčen, človeško manjvreden. Potokov človeške krvi ne bo nihče več mogel zbrisati iz njegove strašne zgodovine.

A človeka ni izmodril.

Človek pa verje in narodi verjejo kakor otrok. Še vedno so zato upali,

jemo, da bo zato tudi našemu marksizmu in socializmu kmalu bila zadnja ura. Ta jih bo vrgla iz mehkih pernic, v katerih se valjajo na račun delavskih žuljev in bo na njihova mesta postavila moč dela.

Mi hočemo biti v socialno-politični borbi pošteni, odkriti in dosledni. Zato kot delavski pokret, ki gre z narodom in socialnopolitično gotovostjo stopa v njegovih prvih vrstah, smatramo, da je že skrajni čas, da se proti marksizmu ne borimo samo na papirju, ampak da preidevmo v dejanja.

Nas, ki nas je marksizem na celi črti odklonil, ni strah povedati, da ga na celi črti odklanjamo tudi mi in zahtevamo, da se preide v borbi proti njegovim razkrajajočim silam k dejanjem, ki ga bodo spravila z našega poštenega sveta.

Čimpreje se to zgodi, tem bolje bo za narod in za delavski stan. Z lažisocialnimi pokreti bodo utihnili tudi njihovi trabantje. In nihče ne bo imel škode.

Komunizma ne bo nihče več rešil

da komunizem vendar ni prevara. Če je v Rusiji tak kakor je, je kriva temu zgodovina. Doma, recimo pri nas, v Franciji, na Češkem, kjer so druge razmere, bi bil pač ves drugačen, ves človečanski, poln obzirnosti. Da, narodi upajo kakor otroci!

Milijoni pa so živeli v komunističnem pekl.

Še so morala prihajati vedno nova strahotna poročila iz obljubljenih dežel, kjer so se voditelji klali sami med seboj, kjer je doma največja revščina, najstrahotnejše nasilje, splošna nezadovoljnost, pravi pekel. V tem pekl vlada nad milijoni satan in milijoni komaj čakajo, da bi bili rešeni.

Države pa še upajo prav radi strahot.

Znamenja notranjega razsula se vedno bolj množe. Na moriščih umirajo ustvarjalci komunizma od komunistov obsojeni v stotinah: predsedniki vlad, komisarji, vojskovodje, diplomati. Zunanji svet pa še vedno upa v strašno moč, ki lahko toliko svojih najboljših ljudi pomori, a ne razpade. Več kot stotilijonski narod oborožen do zob z vsemi modernimi sredstvi pač ne ploska usmrtitvam drugače, kakor radi svoje svobode in sreče, radi svetovne revolucije, radi sreče vsega sveta. Strašna je ta moč najsilnejše države na svetu in gorje njemu, ki jo bo imel za nasprotnika. Tako misli Francija, tako čustvuje uboga Čehoslovaška, tako so sanjari mnogi tudi pri nas.

V dušah milijonov pa je le ena želja

Milijoni pa so ploskali usmrtitvam svojih nekdanjih voditeljev, ker so bili hlapci 1000 let in morajo biti še sto. V srcih pa je ugasnil že zdavnej po-

slednji ogenj in vera v zmago poštenja in kreposti. V dušah je le ena želja: priti s komunističnega pekla.

Komunizem dokončno čisto odpove

Komunistični boljševiški voditelji to vedo. Vedo, da nimajo pravzaprav nikogar za seboj, razen terorja, vse pa proti sebi. Preizkušnja zadnjih tednov je pokazala vsemu svetu kako zelo se boljševizem zaveda gnilih tal, na katerih sloni njegova velika stavba. Vsled notranjega razkroja ni bilo več moč goče držati dane besede. Zaveznitvo in zvestoba ter borba za svetovno revolucijo so postale prazne besede brez vsebine. Narodi, ki so verovali in zapuili v moč in zvestobo, so se v trenutku preizkušnje zavedli strašne prevare. Prepozno!

Narodi se streznejo.

Vendar je neoporečno, da je iz največje prevare nastalo jasno spoznanje, da je komunizem po svojem bistvu gnil družabni sistem, ki bi mogel v nesrečo potegniti vse narode sveta. Najbolj verni njegovi prijatelji so mu zato obrnili hrbet in ga danes preklinjajo. Tako je uboga Češka zapečatila prostore komunistične stranke, tako je mlada Slovaška med prvimi ukrepi razpodila to druhal, tako se je Francija nasmehnila Italiji in komunistični ljudski fronti pripravlja Daladier usodni udarec. Špansko vprašanje se je kakor od nevidne sile premaknilo z mrtve točke. Odpor zoper zločinstvo komunizma vstaja povsod bolj ostro. Tudi pri nas se kažejo novi obrisi smeri, ki bodo dokončno obračunale s to največjo prevaro vseh časov. Prevara je razkrinkana in komunizma nihče več ne bo rešil.

Organizacija kapitala — protislovje liberalizma

Enakost, bratstvo in svoboda v rokah liberalizma in marksizma.

Meščanska revolucija je v Franciji v letih 1789—1792 s svojimi gesli: enakost, bratstvo in svoboda zajela ljudske množice za boj zoper fevdalno (podložniško) družbo. Vendar je prišel liberalizem z omenjenimi gesli sam kaj kaj kmalu navskriž, kajti meščanstvo ni šlo v boj za enakost vseh stanov, temveč le, da se samo izenači s tedaj vladajočim plemstvom; zato ni čudno, da je med delovnim ljudstvom nastalo istotako stremljenje po enakosti z meščanstvom in je vprav marksizem idejno-politični izraz tega materialističnega stremljenja.

Ker je enakost vseh posameznikov v družabnem življenju nesmisel, pomeni geslo enakosti nič drugega kakor demagogijo. Iz demagoških razlogov je uporabljalo omenjeno geslo liberalistično meščanstvo in iz istih razlogov ga uporablja za njim marksizem.

Isto velja za bratstvo, kajti v nobeni družbi, kjer vladajo materialistična načela, ne more biti govora o bratstvu, temveč le o sovražstvu in zavisti. Tako je nastal iz obljubljenega bratstva v liberalizmu neusmiljeni konkurenčni

boj med samimi kapitalisti. Če pa kapitalisti niso poznali bratstva niti med seboj, kako ga naj uporabljajo napram delavstvu? Izraz tega bratstva je postal brezmejno izkoriščanje delovne sile samo zaradi povečanja profita, kar je zbudilo v delavstvu razredno sovražstvo in povdarjanje bratstva v okviru delavskega stanu s strani marksizma. Ta torej ne izraža nič drugega kakor stremljenje po doslednem izvajanju gesel materialističnega kapitalizma.

Kar velja za enakost in bratstvo to velja tudi za geslo svobode. Kakor je liberalizem zahteval svobodo za sebe, da more po mili volji izkoriščati delovno ljudstvo, tako zahteva tudi marksizem svobodo za sebe in mu naj ta omogoči vzpostavitev diktature proletariata, ki uničuje sleherni svobodo in napravi iz ljudstva čredo.

Kapitalizem je vzel delavstvu pravico do združevanja v strokovne organizacije (cehe) in spočetka z vsemi silami zatiral vse poizkuse po vzpostavitvi novih. Omeniti moramo dejstvo, da so bili pred sto leti v liberalističnih državah v veljavi zakoni, ki so predvidevali za organiziranje strokovnih društev delavstva — smrtno-kazen.

(Nadalj. na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani!)

Stališče Cerkve.

Papež Leon XIII. je pred skoraj pol stoletjem v svoji okrožnici »Rerum novarum« ostro nastopil proti zlorabi najosnovnejših človeških pravic in priznal delavstvu pravice do organiziranja radi zaščite verskih, moralnih in gospodarskih interesov svojega stanu, kar naj ukine neomejeno svobodo izkoriščanja delovnih moči. 40 let pozneje je dal papež Pij XI. katoličanom v okrožnici »Quadragesimo anno« dosledno zahtevi svojega predhodnika glede na družabni razvoj potrebne smernice za rešitev socialnega vprašanja v skladni in organizirani, na krščanskih načelih temeljujoči občestvenosti vseh stanov.

Nujnost organizirane družbe.

Družabni razvoj nam prinaša dan za dnem nepobitne dokaze, da mora vsaka družba propasti, ako nima organiziranih stanov. Čeprav je liberalizem načelno proti vsaki organizaciji in zato

zatiral organizacijo delavstva, je bil kljub temu primoran, da sam organizira delo v industriji, kajti delitev dela je postala potrebna radi napredka tehnike in je zato vsako obratovanje brez organizacije dela nemogoče. Gospodarske krize 19. stoletja so prisilile podjetnike, da so začeli vzpostavljati organizacije tudi izven posameznega podjetja. Tako so nastali sčasoma karteli, trusti, koncerni in sindikati. Predvsem so nastale še delniške družbe, v katerih se zbirajo manjši kapitali, ki se samostojno ne morejo udeleževati. Delniška družba zaseže vsa v družbi razpoložljiva raztresena sredstva in z njihovo centralizacijo omogoči proizvodnjo v največjem obsegu in s čim bolj spopolnjenimi in produktivnimi sredstvi proizvodnje.

* Pišemo o raznih oblikah organizacije kapitala, ker se te oblike poimensko neprestano ponavljajo po naših časopisih in je nujno potrebno, da jih naše delavstvo pozna tudi po vsebini.

Begunec iz rdečega raja

Iz Rusije je ušel čez poljsko mejo agent Čeke (tajne policije) Prokofjev. Sotrudnik lista »Varšavski večer« je naletel nanj in ga je vprašal zakaj je bežal iz Rusije

Prokofjev je odgovoril: »Prepričanja nimam nobenega. Služil sem zato kakor vsi, da bi imel jesti in da bi prišel naprej. Mene so moralno ubili in iz tira spravili poslednji umori nezaščitenih in nedolžnih ljudi. Nisem več mogel ne jesti, ne spati. Takozvana vest me je začela peči. Nikdar ne bom pozabil naših lastnih hudobij v kolhozih Belorusije. Kmetje niso hoteli oddajati zrnja; želeli so ga zase prahriniti. Če govorimo po pravici so imeli prav. Veste, kaj je prinesla prisilna kolektivizacija v letih 1928 do 1930? Takega glada še ni bilo v Rusiji. Leta 1935 je bilo že bolje. Kruh so začeli prodajati brez kart. Kolhozniki so dobili pravico, odvisne zrnje prodajati na sejmi. Poslej pa se je zopet poslabšalo. Sovjetska oblast je začela od kmetov vse jemati. Na tisoče ljudi je zopet umrlo od glada, a oni, ki so ostali, so kršili vse predpise, upirali so se, čeprav so vedeli, da gredo v smrt. Nad kolhoznike so hodile kazenske ekspedicije, katere so jih mnogo postrelile.

Vi na Poljskem niti pojma nimate, kakšno je duševno stanje Stalinovih »sotrudnikov«. Strah in neprestan nemir napolnjuje njihova srca. Kateri so bolj odločni in značajni prestopajo v opozicijo, a kateri so strahopetni, tisti one izdajajo in tožijo Stalinu, da bi se mu prikupili.

»Kakšni so bili vaši načrti? Kaj bi storili, če bi se prevrat posrečil?»

»Nekateri so mislili, če bi bil pal blok Stalin-Jezov, da bi v Rusiji ostal še boljševizem, a bolj zmeren. Toda to bi se ne zgodilo. Če bi armada vrgla Stalina — in to bi mogla storiti samo armada — bi postal vodja naroda tisti, ki bi ga osvobodil. Če bi bil še Tuhačevski živ, bi bil to Tuhačevski.

»Kakšno bi bilo vodstvo države? Kakšen režim bi imeli?»

»Sprva bi bila vojaška diktatura. Pozneje, ko bi uničili rdečo sodrgo, bi se vpeljala republika.

»Kaj pa monarhija?»

»To bi šlo težko. Rusi so utrjeni zaradi »trde roke«, bolje bi se obnesel parlamentarni ustroj,« je odgovoril bivši agent Čeke.

Narodna skupščina razpuščena

NOVE VOLITVE DNE 11. DECEMBRA

Ministrski svet pod predsedstvom predsednika dr. Stojadinoviča je na svoji seji, dne 10. oktobra na predlog notranjega ministra sklenil predlagati kr. namestništvu razpust narodne skupščine ter nove parlamentarne volitve za 11. december. Vladni seji sta prisostvovala tudi nova ministra Svetislav Hodžera in Ante Maštrovič. Volitve bodo po predpisih zakona o volitvah narodnih poslancev. Narodna skupščina, izvoljena na dan 11. decembra 1938, se sklicuje na izredno zasedanje 16. januarja 1939.

Obenem se tudi zaključujejo seje sednata do 16. januarja 1939. Z ukazom kr. namestnikov sta bila imenovana za ministra brez portfelja Svetislav Hodžera, advokat in narodni poslanec ter za ministra za telesno vzgojo naroda Ante Maštrovič, narodni poslanec.

Z razpustom narodne skupščine je naš narod zelo zadovoljen, ker bo dobil priliko, da si izbere zastopnike, kakršne sam želi; le bivši poslanci, ki so bili izvoljeni leta 1935 na Jevtičevi listi, niso veseli.

zborovanjih in v uredniški sobi, tu je bil Trocki v svojem elementu. Medtem pa je brzojav prinesel vest o prevratu v Petrogradu in da je Kerenski zaprl carja. Razveseljena in upapolna novica! Trockega ni več držalo v tujini, domov mora, on kot revolucionar spada med revolucionarje. Pot domov je seveda naletela na mnoge ovire, zlasti so bile velike težave s potnim listom. V nekem koncentracijskem taboru so ga zadrževali cel mesec. Kmalu se je sprijaznil z vojaki, kateri so z navdušenjem poslušali njegovo pripovedovanje o ruski revoluciji. Končno je prišla težko pričakovana ura, ko pojde v Rusijo. V Petrogradu so mu priredili slovesen sprejem. Toda poleg prijateljev je imel tudi sovražnike, ki so se ob vsaki priliki zaganjali vanj. Kerenski je revolucionarja dva meseca imel zaprtega, boljševizem pa je z vsakim dnem pridobil na moči. Provizorna vlada ga je morala izpustiti na svobodo. Postal je predsednik petrograjskega sovjeta. Z Leninom sta obvladovala položaj. Trocki je govoril onim mestnim množicam, ki so bile najbolj zatirane. Kerenskega vlada je Lenina in Trockega proglasila za nemška agenta. Kljub vsemu pa so boljševiki še vedno pridobivali na ugledu. Njih števílo je v prestolici stalno naraščalo in pri ponovnih volitvah predsedstva v sovjetski so ostali manjševiki v manjšini proti boljševikom. 7. novembra je Rusija stala pod režimom Lenin-Trockega.

Troti na delavskih žuljih

Zakaj je razpuščena Delavska zbornica v Novem Sadu?

Kakor smo že poročali, je g. minister za socialno politiko dr. Cvetković razpustil upravni odbor in skupščino Delavske zbornice v Novem Sadu. Razkrinkano je delovanje klike, ki je skozi dolga leta brezobzirno zapravljala delavski denar.

Svoje temne posle je znala spretno prikrivati in se je pri tem naslanjala na vodstvo URŠovih sindikatov. Delavci so hodili brezposelni, njih družine so propadale, a funkcionarji novosadske Delavske zbornice so delili denar svojim prijateljem in somišljenikom. Dosedanji funkcionarji so bili rdečkarji. Samo na eni seji so sklenili, da se URŠovim social-komunističnim organizacijam izplača okoli 300.000 din, čeprav zato ni bilo zakonite podlage.

Sklep omenjene seje se glasi: Upravni odbor odobri subvencijo din 40.000

oblastnemu odboru URS-a v Novem Sadu kot pomoč zadrugi za zgraditev turističnega in letovišarskega doma. Med tem je novosadska policija ugotovila, da omenjena zadruga takrat sploh ni obstojala in tudi ni imela dovoljenja za delovanje. Torej je jasno kam je odšel denar, in kdo se je z njim okoristil.

Nadalje je dobil oblastni odbor URS-a 24.000 din za »pravno zaščito« in 40.000 din za »vzdrževanje ustanov za posredovanje dela«, čeprav oblastni odbor URS-a ni imel niti odobrenih pravil, niti pravico delovanja. Čez 100.000 din je torej dobila organizacija, ki v pravnem oziru niti ni obstojala.

To pa še ni vse. Na isti seji je bilo sklenjeno, da se dá URŠ-ovim organizacijam sledeče subvencije:

Podzvezi grafičarjev za »pravno zaščito«	2.500.— din
Podružnici Botiča za »pravno zaščito«	500.— »
Splošni delavski in nameščenski zvezi za »pravno zaščito«	500.— »
Ženevski zvezi natararjev za »pravno zaščito«	500.— »
Podzvezi grafičarjev za »ustanovo za posredovanje dela«	5.000.— »
Podružnici Botiča za »ustanovo za posredovanje dela«	1.000.— »
Ženevski zvezi natararjev za »ustanovo za posred. dela«	500.— »
Splošni del. in namešč. zvezi za »ustanovo za posred. dela«	1.000.— »
Oblastnemu odboru URS-a za »prosvetno delo«	19.000.— »
Podzvezi grafičarjev za »prosvetno delo«	3.000.— »
Podružnici Botiča za »prosvetno delo«	1.000.— »
Ženevski zvezi natararjev za »prosvetno delo«	500.— »
Splošni delavski in nameščenski zvezi za »prosvetno delo«	1.000.— »
Podzvezi grafičarjev za »zgraditev sindikalnega doma«	20.000.— »
Gradbeni zadrugi »Naš dom«	40.000.— »
Podružnici Botiča (neznano za kaj)	2.500.— »
Splošni delavski in nameščenski zvezi (neznano za kaj)	2.500.— »
Ženevski zvezi natararjev (neznano za kaj)	1.500.— »

Vse našete vsote so bile izplačane imenovanim organizacijam. To je samo kratek pregled finančne politike Delavske zbornice v Novem Sadu, ki se je do pred nekoliko dnevi nahajala v rokah URŠ-a. Ti sklepi so bili napravljeni samo na eni seji; kaj bo šele ugotovila nova zbornična skupščina, kake nepravilnosti bo ona ugotovila za čas dolgoletnega delovanja funkcionarjev URŠ-a v novosadski zbornici, to se bo videlo v najkrajšem času.

Iz vsega tega se jasno vidi, da je URŠ od vsega začetka svojega obstoja vodil protidelavsko politiko in da je URŠ vgnezdil svoj rdeči korupcionizem v delavskih socialnih ustanovah. Za pomoč svojim somišljenikom in za dnevnice funkcionarjev so izdane milijonske svote. Za pomoč nezaposlenim delavcem, za pomoč njihovim družinam pa niso imeli niti prebite pare.

Minister socialne politike dr. Cvetković je z razpustom tega gnezda dokazal, da zna nastopiti proti ljudem, ki se hočejo okoristiti na račun delavskih žuljev. Proti marksistično-komunističnim trotom in njihovim goljufijam je potreben neusmiljen boj.

Odgovorni voditelji Delavske zbornice spadajo pred sodišče. Kazni za nepošteno izrabljanje delavskih ustanov morajo biti stroge. To zahteva varstvo delavskih ustanov, to zahteva pošteno delavstvo.

Narodno gospodarstvo

Naše narodno gospodarstvo v avgustu 1938. Povprečno število v avgustu 1938 zavarovanih delavcev znaša 104.416 oseb. Letni diferencial znaša +2014 oseb, ali +1.97%. Število delavcev je narastlo zlasti v sledečih industrijah: v tekstilni za +618, v industriji za predelavo lesa (mizarstvo itd.) za +451, pri hišnih poslih za +243, v občinskih obratih za +221 delavcev. Letni padec zaposlenosti pa izkazujejo predvsem sledeče industrije: gradnje nad zemljo —626, industrija tobaka —119, industrija papirja —116 delavcev itd.

V sezijskem pogledu so napredovale: gradnje nad zemljo +224, gostilne, kavarne in krčme +150, gozdno-žagarska industrija +129, kovinska industrija +127 delavcev itd., nazadovale pa: oblačilna industrija —237, industrija kamena in zemlje —182 delavcev.

SOVJETSKA RUSIJA

ZGODOVINA REVOLUCIJE

(45) Od 1917—1922

(Nadaljevanje.)

Dogodki so se nagloma vrstili: Brzojav je sporočil umor Jaura, 2. avg. je Nemčija Rusiji napovedala vojno. Mrzličnost se je polastila ljudstva, norost je begala po ulicah.

Trocki je še tisti večer z družino sedel na vlak, ki ga je odpeljal v Zürich. Nikakor ni mogel doumeti, kako je mogoče, da se v raznih državah socializem navdušuje za vojno. Trocki je postal agilen agent socialistične stranke v Švici. Pisal je brošure proti vojni, ki so našle tudi pot v Avstrijo in Nemčijo. 19. nov. 1914. je prišel v Pariz kot žurnalista. S svojo družino se je nastanil v mali hišici v Sèvresu. Udeleževal se je tudi konferenc v Zimmerwaldu. Leta 1916. pa so ga kot nadležnega inozemca pognali iz Pariza. Najprvo je odpotoval v Španijo, kjer se je mimogrede seznanil tudi z madridskim zaporom. Od tu je, vedno pod policijskim nadzorstvom, potoval v Cadiz. 25. decembra pa je revolucionarja in njegovo rodino nek parnik pripeljal v Newyork.

Svoje bivanje v novem svetu je zopet izrabil za revolucionarno propagando. Prišel je izdajati časopis »Nowy-Mir«, pri katerem je sodeloval tudi Bucharin. Z govorjeno in pisano besedo na ljudskih

Naj navedemo nekaj mnenj iz časopisov, ki karakterizirajo revolucionarja Trockega.

»Europeische Revue« (1929) pravi: »Leo Trocki, katerega je caristični, kakor tudi boljševiški režim pognal iz Rusije, zavzema trenutno gigantično formo večnega Jada, kateremu nobena država ne dovoljuje bivanja na svojem ozemlju. Bolan, preganjan, politično uničen; Trocki zaman prosi gostoljubnosti onih meščanskih držav, katerim je prej napovedal vojno na življenje in smrt... Januarja 1929. je bil s svojimi pristaši izgnan. Čisto pravilno, da jim Stalin ni maral vzeti življenja, ker s tem bi iz njih napravil mučenike in njegovi številni pristaši bi mogli povzročiti novo revolucijo. Da se iznebi svojega nasprotnika, je Stalin videl edino rešitev v tem, da ga izžene iz Rusije.

Kljub pogodbi, ki veže Turčijo s sovjetsko, je bilo vseeno treba dolgotrajnih pogajanj, preden je ta privolila, da sprejme Trockega na svoje ozemlje. Ironija usode je hotela, da je parobrod, ki ga je odpeljal v izgnanstvo, nosil ime Ilić, krstno ime Lenina. Iz domovine izgnan je Trocki, kateremu je bil vtisnjen pečat izdajalca, zgubil na svoji bojevitosti. Ni več drugega, kot v meščanski svet razkropljena enota, v svet, ki ima še svoje zakone, svojo policijo in ječe. Za zlo, katero je povzročil, ko je spadal še med oblastnike sveta, se deloma sam pokori

danes, ker se sam potika med premaganci in zatiranimi.

»Hannoversche Kurier« piše 1. febru. 1929. »Kakor izvem, je 29. januarja 1929. Trocki stopil na parobrod, kateri ga je najprej odpeljal v Carigrad. Obdan od močne straže, je nekdanji diktator, ki je za vedno izgnan, stopil na krov. Bajga je spremljala žena in sin. Parobrod je zastarelo, pol potniško, pol tovorno vozilo. Vozi pa se v prvem razredu. Pred njegovo kabino je postavljena straža. Stalin je osrednjim odborom komunistične stranke izgon soglasno potrdil. Kontrolni odbor je Trockega obtožil protirevolucije, zločina, ki se za navadne zemljane kaznuje s smrtno kaznijo. Trocki pa je previsoko stoječa oseba, da bi si jo upali usmrtiti.

V istem listu beremo 22. febr. 1929.: »Mi Nemci Trockega ne potrebujemo. Kje bo ostal, nam je končno vseeno. Že se čuje, da je prošil francoske oblasti za dovoljenje bivanja v Parizu, drugi hočejo vedeti, da si bo na Dunaju poiskal svoj azil. Obe mesti sta mu prošno odrekli. Mogoče, da se najde kateri izmed malih otokov v Sredozemlju, ki bi Trockega sprejel, da tako nase opozori potujoče občinstvo v tujsko prometnem smislu. Mogoče je, da si tam popravi tudi svoje zdravje. Naša stvar seveda ni, da bi svetovnemu revolucionarju iskali miren kotiček. Potrebi Nemčije po komunističnih elementih je več kot zadoščeno.

Zveza združenih delavcev v službi miru

ZIDOVSTVO IN KAPITAL HUJSKATA NA VOJNO!

Ni se še posušila kri od svetovne vojne, niso še dostojno pokopane kosti padlih borcev, niso še obri-sane solze vdov, mater in sirot, še hodijo med nami invalidi, slepi, brez noge, brez roke, s spačenimi, braz-gotinastimi obrazi, pa sta zopet dvignila glave židov-stvo in kapital in hujskala na novo vojno, na novo morijo, na novo sovraštvo.

PLAČANCI PLOSKAJO!

Prvi so bili komunisti, ki so pričeli ploskati tej novi vojni, za njimi so prišli vseh vrst nacionalisti. Komunisti in kapitalisti v objemu! Komunistem je poslal tisoče, plačane z judeževimi groši, z delavsko krvjo prepojenim denarjem, po svetu, da oznanjajo zlagano osrečujočo revolucijo, da hujskajo delavske množice na novo morijo. Tisoči zaslepljenec je plo-skalo tem krvavim agentom, milijoni delavcev pa je trepetalo pred novim trpljenjem, pred novim preli-vanjem krvi. Prvi in največji provokaterji nove sve-tovne vojne so bili komunisti, tega ne smemo nikdar pozabiti. Z njimi so vstric korakali nacionalisti pod lažljivo krinko človečanstva, ko so sami delali in de-lajo največjo krivico človeškemu dostojanstvu.

TUDI PRI NAS

so se znašle vse grupe in vseh smeri ljudje, ki so odpadli in se izneverili slovenstvu in katoličanstvu, in v objemu hujskali na vojno. Najhujši so bili pri-staši ljudske fronte z vsemi priveski. Izdali so ile-galne letake, hujskali so po pivnicah, po časopisju, po ulicah in skrivnih rojih po svojih trojkah. Huj-skali so na vojno, kričali o nezvestobi, o izdajstvu, govorili o slovanstvu, ogenj in žveplo so metali na vodilne može. Kri so klicali nase in na vse svoje, brezvestneži, neračunajoč, da morejo tudi sami uto-niti v tej krvi.

IZDAJALCI!

In ravno komunistična Rusija, ki je preje naj-bolj hujskala na vojsko, je prva izdala brate po krvi in snedla dano besedo. In vsa ljudska fronta od fran-coske do naše je klečala pred temi komunističnimi izdajalci, izdajstvo pa je očitala drugim. Besnela je proti naši vladi, klevetala našo državo, ki je edina v teh težkih časih znala prebroditi krizo brez škode in zapletljajev.

DELAVSTVO JE ZA MIR!

Kdo ima večjo škodo v vojni, kakor delavec? Kdo bi bolj krvavel kot delavske mase! Kdo bolj zdi-hoval kot delavske matere? Kdo bi bolj stradal kot delavski otroci? Nihče! In zato je delavstvo za mir tako iskreno in tako z dušo, kakor noben stan ne. Mir je za delavstvo življenje, vojna je smrt! Vojna je prav za delavstvo umiranje na bojnih poljanah in doma.

ZAHVALJUJEMO SE REŠITELJEM MIRU.

In prav zato, ker vemo, da je vojna ravno za de-lavstvo največje prokletstvo, največje zlo, naravnost uničenje, prav zato se ZZZ javno zahvaljuje rešite-ljem miru. Zahvaljuje se pa prav posebno vsem onim voditeljem naše države in posebno še našega sloven-skega naroda, ki so naš stan, ki so naš narod, ki so našo državo obvarovali pred največjo nesrečo — vojno. Zahvaljujemo se pa tudi našim zavednim de-lavcem, ki so ohranili mirno kri, ki niso nasledili huj-skačem komunizma, ki so odklonili ljudsko-frontaško demagogijo in tako reševali mir.

BOJ, NEIZPROSEN BOJ VOJNIM HUJSKAČEM!

Kakor iskreno in po prevdarku izrekamo zahvalo vsem rešiteljem miru, prav tako iskreno in resno ter po prevdarku napovedujemo boj, neizprosen boj vsem vojnim hujskačem. Boj komunizmu delavske krvi žejnemu, boj njegovim pajdašem, boj ljudskim fron-tašem! Kri so hoteli lizati kot hijene, v grob so hoteli metati naše može in fante, izstradati so hoteli naše matere in naše otroke. Zato boj njim, neizprosen boj! Združimo se z našim narodom, združimo se z našim voditeljem v skupno narodovo srečo, v srečo vsega človečanstva.

PO VSEH TEH BRIDKIH SKUŠNJAH VESELI VZKLIKAMO:

Živeli rešitelji miru! Živel naš veren narod! Ži-vela delavska vzajemnost, preizkušena v urah, ko je trepetal ves narod! Živel naš narodni vodja! Živel mir med narodi na zemlji!

ZVEZA ZDRUŽENIH DELAVCEV V LJUBLJANI.

Zapisana pravica

Zapisana pravica

Pri vlaganju tožb na Obrtno sodišče naši člani često ne vedo kako morajo postopati. Ker so se tovariši iz podružnic že večkrat obrnili na centralo za pojasnilo, hočemo na vsa ta vprašanja dati potreben odgovor:

Kako vložim tožbo pri Obrtnem sodišču?

Najprvo terjam dolžno trdno pismo ali ustmeno. Ako se ne odzove in dolžnega zneska ne plača, grem na Obrtno sodišče in dam svoje zahteve na zapisnik s točnimi podatki. Zahtevo lahko vložim tudi pismeno. Sodišče pozove nato prizadeto stranko k poravnavi. Ako se stranka ne odzove in se poravnava ne sklene, tedaj se vložijo tožbe. To tožbo spiše po podatkih delavca sodišče samo, lahko pa jo tudi spiše delavec sam v dveh enakih se glaseh izvodih ter priloži ubožno spričevalo. Sodišče razpiše prvi narok navadno tekom treh dni ter obdrži prvi narok sam sodnik brez prisodnikov. Na prvem naroku skuša sodnik doseči poravnavo ter

sprejema eventuelne ugovore. Ako ta narok ne uspe, razpiše za prihodnji dan ustmeno razpravo, pri kateri sodelujeta tudi po en prisodnik iz vrst delodajalcev in delojemalcev ter se razsoja v večino glasov. Važno je, da vse dokaze in pričre navedem že v tožbi ter jih pripeljem s seboj, da jih sodišče lahko zasliši, ako smatra za potrebno.

Kdo lahko zastopa delavca pred Obrtnim sodiščem?

Pred Obrtnim sodiščem se mora zastopati delavec sam. Ako je zadržan, mora to dokazati in lahko pooblasti z zastopstvom svojega sorodnika. Po sodelavcu, s katerim ni v sorodu, se lahko pusti zastopati le, ako dokaže, da sam ne more prisostvovati radi velike oddaljenosti, težje bolezni ali kaj sličnega, ali ni zmožen sam zastopati svojega zahtevka, ako je recimo gluha, nem, zelo jecljav itd. Advokat pri Obrtnem sodišču ne sme zastopati.

SONCE IN SENCE DOMA IN DRUGOD

Doma

Četrta obletnica marsejske žaloigre

Dne 9. oktobra so minila 4 leta, odkar je Jugoslavija otrpnila od groze, ko je slišala vest o strašnem dogodku v Marseju. Stiri leta so minila, odkar je preminul kralj Aleksander, ali danes se slej ko prej vidi, da ima njegovo delo trdne temelje. Jugoslavija postaja močna in velika, kakor si je to želel blagopokojni kralj.

† Msgr. dr. Jože Debevec

Ravnatelj uršulinske gimnazije in urednik »Dom in sveta« dr. Jože Debevec je umrl v Ljubljani v starosti 72 let. Pokojnik je bil silno marljiv kulturni delavec, velik tako kot pedagog, kakor kot pisatelj in publicist. Njegovo ime je zapisano v slovenski književnosti zaradi dveh velikih njegovih del: »Vzoru in boju« ter prevoda »Dantejeve božanske komedije«; obe deli imata trajno vrednost in bosta vedno v ponos slovenski književnosti. Vsi, ki so poznali blagega pokojnika so ga cenili in spoštovali tudi zaradi njegovega krasnega značaja in njegove velike srčne kulture. Slovenski narod bo ohranil msgr. dr. Debeveca v hvaležnem spominu.

Nemški gospodarski minister v Belgradu. V Belgradu se je mudil nemški minister za narodno gospodarstvo dr. Walter Funk, da prouči naše gospodarske razmere. Njegov obisk bo imel velik pomen za nadaljni razvoj naših gospodarskih odnosov. G. Funk je izjavil, da vse kar Jugoslavija proizvede, lahko Nemčija sprejema. Vse kar Jugoslavija potrebuje, Nemčija Jugoslaviji lahko pošlje. Nemčija lahko sklene trgovinsko pogodbo za daljšo dobo. Poleg stabilnosti cen ima Nemčija tudi organizacijo, ki je v stanju, da drži svoje gospodarstvo na taki višini, da ji ne more škoditi nobena kriza. Odnosi med Jugoslavijo in Nemčijo so nad vse ugodni, tako, da bo med Jugoslavijo in Nemčijo izkoriščen celotni trg. Še važnejše je pa to, da se bo za poglobitev gospodarskih odnosov Nemčije in Jugoslavije mogla proizvodnja v Jugoslaviji še povečati.

Kongres za varstvo otrok. V Belgradu se je vršil drugi balkanski kongres za zaščito otrok. Slovesnosti so prisostvovali poleg domačih odličnikov tudi zastopniki 8 drugih držav. Pri otvoritvi je govoril tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Cvetković, ki je podčrtal, da smatra naša vlada vprašanje zaščite vaških otrok za eno najvažnejših socialnih in zdravstvenih nalog. Za najvažnejšo reformo v pogledu izpopolnitve sanitetne službe na vasi je smatrali zakon, ki je bil predložen narodni skupščini in po katerem se določa obvezna služba na vasi za vse one zdravnike, ki hočejo priti kdaj v državno službo. Na razstavi za varstvo otrok in mladine je sodelovalo tudi društvo za varstvo delavske mladine v Ljubljani.

Občne odgovarjajo: Ministrski svet je na predlog notranjega in pravosodnega ministra na podlagi odstavka 1. § 100. finančnega zakona za leto 1938-39 predpisal uredbo z zakonsko močjo o povrnitvi premišljene škode iz političnih nagibov z uničenjem, poškodovanjem, požigom ali ropom tujega premoženja:

Vsakdo, ki s premišljeno izvršeno škodo iz političnih nagibov z uničenjem, požigom ali ropom njegovega premoženja

to škodo utrpi, sme zahtevati povrnitev od one občine, v kateri je bilo izvršeno kazensko dejanje.

Drugod

Češkoslovaška proti komunizmu. Novi notranji minister Černy je izdal zelo stroge ukrepe proti komunizmu. Komunistično glosilo »Rude pravo« od objave mobilizacije sploh ne sme več izhajati. Komunistična tiskarna v Pragi je bila policijsko zaprta in zapečatena. Kakor hitro bodo urejena druga bolj nujna vprašanja, bo nova vlada verjetno tudi komunistično stranko razpustila. Razlogi za razpust bodo vzeti iz zunanje politične ozirnov. Vsako udejstvovanje komunistov bo prepovedano. V novi Češkoslovaški državi tudi komunističnim beguncem iz drugih držav ne bodo dajali strehe. Nova politična smer se torej ne bo uveljavila samo v zunanji politiki, temveč tudi v notranji. To je volja in želja češkoslovaškega naroda, po strašnih preizkušnjah, ki jih preživlja.

Nova Češkoslovaška. Češkoslovaška je morala napraviti križ čez vso prošlost, ki se je ob usodni uri izkazala kot velika usodepolna zmot. Bivši predsednik republike dr. Beneš je bil zagovornik močnega centralizma in se je upiral upravnim samoupravnim težnjam narodov, ki so živeli v državi, ter se naslanjal na ideološko skupino komunizma. Zaradi tega ni čudno, da so predvsem Nemci in Madžari začeli škiliti čez mejo in zahtevati pravico samoodločbe. Bivši centralistični režim, ki Slovakom niti ni priznal pravice do lastne slovaške narodnosti, je bil tudi napram nečeskemu slovanskemu življu skrajno nezaupljiv. Zadnji dogodki so dokazali, da se je ta režim zmotil na celi črti, kajti Slovaki in Rusini, katerim je stalno predhvaljal separatistična stremjenja, v najbolj kritičnem času niso zahtevali odcepitve od skupne češkoslovaške države. Nova Češkoslovaška je Benešev usodepolen greh popravila in dala Slovakom in Rusinom popolno samoupravo. Odslej bo imela tudi Slovaška svojo vlado s Hlinkovim naslednikom dr. Tiso na čelu. Nad Češko in Slovaško in Rusinsko vlado bo skupna vrhovna vlada. Vsem tem stremljenjem je bil dr. Beneš velika ovira in je moral zaradi tega odstopiti ter se je odpeljal v Švico. Šele v svojem zadnjem proglasu preden je odstopil, je prvič imenoval poleg češkega tudi slovaški narod. Zgodilo se je to ravno 20 let po tem, ko je slično usodo doživel avstrijski cesar Karel, ki je s svojim proglasom z dne 15. X. 1918. bil voljan, dati narodom bivše Avstroogrške samoupravo, ko je za to bilo že prepozno.

Nemške čete so zasedle ozemlje, ki jim je bilo prisojeno. Je to vse ono ozemlje, koder prebiva več kakor polovica Nemcev in to na podlagi ljudskega štetja v stari Avstriji iz leta 1910. Velesile in razmejitvena komisija so tako sklenile in Čehi so se morali vdati v svojo usodo. Na ta način pride pod Nemčijo poleg Nemcev tudi okrog 800.000 Čehov. Češka bo sedaj postala pretežno poljedelska država. Plebiscita, ki bi moral tudi še ponekod biti, menda ne bo, ker se bo nova praška vlada z nemško vlado tako sporazumela, da ljudskega glasovanja ne bo treba.

Najnovejše zahteve, ki so se pojavile, se tičejo Podkarpatske Rusije, kjer prebiva približno 700.000 Rusinov. Madžari bi jih radi pobasali ter potisnili svojo mejo na vrh Karpatov, koder teče poljska meja. Tako bi Madžarska in Poljska radi dobili skupne meje. To stremljenje Ma-

BELEŽKE

Napad »Delavske pravice« na dr. Kulovca »Nepolitično« glosilo »nepolitične« organizacije JSZ se najraje peča s političnimi vprašanji. Kar neprestano skozi vse stolpe pronica nušalnost raznih prijateljev in očetov JSZ, ki za strokovnim poletom skrivajo svoje osebne in politične ideale. Štev. 40. »Delavske pravice« se je spravila na znani govor g. senatorja dr. Kulovca na Vinjem vrhu, v katerem je posebno izrazito poudaril, da politično vodstvo slovenskega naroda ni izdalo samoblastnega narodnega programa. »Del. pravica« išče dlake v jajcu in hudo zameri g. senatorju, da vsaj pri vsaki drugi besedi ni rabil izraza narod in narodna samouprava, ampak govori o avtonomni pokrajini. Mi pa mislimo, da tudi narod prebiva v neki gotovi pokrajini in da bo slovenski narod dobil svojo samoupravo v svoji deželi in v svoji pokrajini, ne pa morda kje na Turškem ali v Afriki. Da, narod biva tudi drugod, tudi onstran državnih meja in onkraj slovenske dežele ali pokrajine, toda njemu domača država neposredno samouprave niti dati ne more. — Po domače pa pomeni tako pisanje, da JSZ hoče za vsako ceno hoditi svoja pota v politiki in ji ni mar ne lasten narod, ne njegova samouprava. Samo to je: sami bi radi splezali na vrh lestvice, ker so ostali na tleh, pa bevska jo v one, ki so na vrhu.

džarov izvira iz onih krogov, ki še vedno sanjajo o nadoblasti Madžarov nad sosednimi slovanskimi narodi. Izgleda, da bodo njihove želje splavale po vodi, ker velesile ta načrt odklanjajo in tudi Nemčija ga ne želi. Podkarpatska Rusija bo ostala v mejah nove češkoslovaške države in je dobila svojo narodno samoupravo. Nova slovaška vlada vrši še pogajanja z Madžari radi odstopitve madžarskega ozemlja in je tudi že razpustila komunistično stranko.

V Sovjetski Rusiji. Boljševiški komisar za zunanje zadeve Litvinov se je moral nujno vrniti v Moskvo, da poda poročilo o mednarodnem položaju... Litvinov je takoj odšel v svoje stanovanje in izjavil, da je bolan. Govorijo, da je Stalin zelo ogorčen nad Litvinovim, ker ga ni seznanil s spremembami, ki so bile v teku in tudi ni ničesar storil, da prepreči posledice, ki so nastale po monakovski konferenci. Rusija je zaradi teh dogodkov in svojega držanja zelo trpela na ugledu. Tajnik Litvinova je baje že aretiran. Litvinov je zaenkrat v svojem stanovanju pod strogim nadzorstvom GPU in izgleda, da bo najbrž on moral nositi krivdo za diplomatski poraz Sovjetije.

Stalin je »likvidiral« letos 175 ljudskih komisarjev, 65% višjih častnikov in 1441 strankinih odličnikov.

Listi objavljajo vrsto imen bivših sovjetskih odličnikov, ki so bili že v letošnjem letu 1938. usmrčeni, odnosno »likvidirani«, kakor pravi sovjetski izraz. Listo so prinesli agenti angleške vlade v London, odkoder je bila sporočena francoski vladi v Parizu. Lista je sledeča:

- »Likvidirani« so bili:
- 1. Pri sovjetski osrednji vladi: pet ljudskih komisarjev, 6 članov vlade, 15 komisarjem dodeljenih podkomisarjev. (Komisar Litvinov je pravkar na vrsti.)
- 2. Pri vladi velike Rusije: predsednik republike, podpredsednik vlade in 10 ljudskih komisarjev.
- 3. V Ukrajini: predsednik republike, predsednik vlade, 3 predsedniki vlade in 15 ljudskih komisarjev.
- 4. V Belorusiji: predsednik vlade in 15 ljudskih komisarjev.
- 5. V Armeniji: 3 ljudski komisarji in 2 strankina tajnika.
- 6. V Azerbejdžanu: predsednik republike, predsednik vlade in 7 ljudskih komisarjev.
- 7. V Turkmenistanu: 5 ljudskih komisarjev in 1 strankin tajnik.
- 8. V Georgiji: predsednik vlade in 4 ljudski komisarji.
- 9. V Uzbekistanu: predsednik vlade in 9 ljudskih komisarjev.
- 10. V Tažikistanu: 13 ljudskih komisarjev in 2 strankina tajnika.
- 11. V Kazakstanu: predsednik republike, predsednik vlade, 2 podpredsednika vlade, 15 ljudskih komisarjev in 4 strankini tajniki.
- 12. V republiki Kirgizov: predsednik republike, 2 zaporedna predsednika vlade, 6 ljudskih komisarjev in 4 strankini tajniki.

Vsega skupaj je bilo od dne 1. januarja 1938 do danes »likvidiranih« (to je umorjenih ali drugače nasilno odstranjenih): 175 ljudskih komisarjev, 1441 visokih strankinih odličnikov, 5 predsednikov republik in 12 predsednikov vlad. V armadi in mornarici pa je bilo »likvidiranih« 65% vseh višjih častnikov.

Potem naj se pa kdo še čudi, zakaj sovjetska Rusija ni »mogla« v zadnji krizi izpolniti svoje obveznosti.

Po svetu

Električni robot.

Električni robot. V Preravi na Češkoslovaškem so uvedli mehanično napravo, ki avtomatično regulira prižiganje in ugašanje luči. Robot se sestoji iz dveh celic. Prva je v poslopju mestne elektrarne, druga pa na transformatorju. Čim se znoči, reagirata obe celici na spremembo svetlobe s tem, da zažarijo povsod električne luči.

Križi v vojašnice. V Italiji se vrši po nekaterih krajih propaganda za to, da se v vojašnicah, kjer živijo vojaki, namestijo križi. Propaganda ima lepe uspehe. V mestu Aquila je nadškof blagoslovil v navzočnosti državnih in vojaških oblasti 300 razpel, ki so namenjena vojašnicam.

51 urni teden. Maršal Göring je odredil za vso Nemčijo 51 urni teden. Novi delavnik velja za vsa industrijska in tudi druga podjetja.

Vloge se vračajo. Na Češkoslovaškem so ljudje dvignili zaradi grozečih vojne v denarnih zavodih za blizu 3 milijarde Kč vlog. Sedaj so začeli denar zopet vračati v denarne zavode. ČSR zavodi so mogli ves čas v polnem obsegu izplačevati vloge. Zlatna in devizna podloga narodne banke se ni bistveno zmanjšala. Sedaj ko je dovolila Anglija ČSR 10 milijonov funtov posojila, je še bolj zagotovljena stabilnost češkoslovaške valute.

Vanče Mihajlov brez domovine. Vodja bolgarskih makedonstvujuščih Vanče Mihajlov, ki je moral bežati iz Bolgarske, se je nato nastanil v Turčiji. Iz Turške so ga ponovno pregnali, nakar je zaprosil za dovoljenje, da se sme nastaniti na Poljskem. Ker mu je Poljska to dovoljenje odklonila se je zopet vrnil v Turčijo, a mu turške oblasti niso dovolile, da bi se izkrca. Sedaj čaka na ladji, da mu bo katera država dovolila izkrcanje.

Tri kg cekinov. V Benetkah so našli pri nekem branjevcu cekine v vrednosti 80.000 lir. Oblasti so jih zaplenile, čeprav je branjevec trdil, da jih je podedoval. Cekini so večji del starinski in tehta ta zlati zaklad 3 kg. Lastnika pa bodo še kaznovali, ker ni naznanil, da ima zlat denar doma.

Letalo se je zaletelo v stolp. V Brugesu se je zaletelo vojno letalo, ki je imelo natovorne razstrelilne snovi, v stolpič, ki se nahaja na stolpu cerkve Naše ljube Gospe. Zaradi silovitega sunka se je zlomilo eno krilo letala, stolpič se je porušil in kamenje se je zvalilo nizdol. Letalo se je raztreslo ob drevesu na škofijskem vrtu. K sreči ni bilo eksplozije. Od letalcev je bil eden mrtev, drugi pa težko ranjen.

Španski narod je vojne sit. Po dobrih dveh letih državljanske vojne sta oba španska tabora pripravljena, da prenehata s sovražnostmi in se obe strani prizadevata, da pride do miru. V kolikor bo to prizadevanje uspešno je seveda odvisno od tega, kako se bodo sporazumele velesile po španskem vprašanju.

Nemčija bo zahtevala kolonije. Nemci pravijo, da imajo tri evropske velesile: Anglija, Francija in Italija vsaka po 40 milijonov prebivalcev in velike kolonije. Nemčija medtem ima 80 milijonov prebivalcev in je popolnoma izrinjena iz kolonialnega udejstvovanja ter bi zato bilo umestno, da tudi Nemčija dobi kolonije.

Se neresena vprašanja. Po italijanskem mnenju še niso rešena v Evropi vsa pereča vprašanja. To so naslednja: 1. revizija odnošajev s Sovjetsko Rusijo. 2. rešitev španskega vprašanja. 3. reforme Zveze narodov. 4. rešitev kolonijskega vprašanja. 5. razdelitev surovin.

Novo nemško notranje posojilo. Nemčija je objavila razpis novega velikega notranjega posojila v znesku pol druge milijarde mark. Z novim posojilom se nadaljuje akcija za konsolidacijo državnih obveznosti Nemčije. Čas za razpis tega posojila je zelo ugoden, vsled česa je vpis do imenovane svote zagotovljen.

Maršal Blücher aretiran? Kakor poročajo je bil maršal Blücher, vrhovni poveljnik sovjetske sibirske armade z 43 drugimi generali rdeče armade aretiran, ker je koval zaroto proti Stalinu, kateremu je očital, da je v Evropi in na Kitajskem izdal boljševiško revolucijo. Edini še svobodni sovjetski maršal je komisar Vorosilov, ki pravi, da bo odstopil, ako bi Blücher prišel pred sodišče.

Mesto bomb — kruh. Francova letala so te dni priletela nad obalno mesto Alicante in vrgla nanj več sto vreč kruha. Rdeča obramba je mislila, da gre za požig bombardiranja in je Francova letala napadla s protiletalskimi topovi. Ljudstvo se je z velikim navdušenjem vrglo na krušne bombe, čeprav so se rdeče oblasti trudile, da bi to preprečile.

List izdaja za konzorcij: Preželj Francé, Ljubljana. — Urejuje: Križman Andrej, Tunjice. — Za uredništvo odgovarja: Pirih Milko, Ljubljana. — Za Misijsko tiskarno: Al. Trontelj, Groblje.